

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

72. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Arguelles, Pasauen.
localium. Lunae 22. Iulii. 1648.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

3. Nec releuat quod Patres à Nuncio Hispaniarum mandatum de manutenendo obtulerint in possessione exemptionis, seu libertatis non soluendi has decimas, & per consequens ex hoc eorum possessio probata remanet, excludatur possessio Capituli: Quia Patrum possessio contra Capitulum abique illius scientia, atque patientia non potuit acquiri quod, autem ab eodem Capitulo nulla fuerit habita scientia, & præfita patientia, elicitur ex attendentis decimarum per istos Ministros factis singulis annis cum expressa reservatione exigendi decimas à renuentibus, & immunitatem præcedentibus, ut deponunt Testes in summ. præcedentis positionis n. 7. & sic cortuit possessio dd. Patrum, ex quo illa ab ipsis alias acquiri non potuit, nisi data prædicta scientia, & patientia eiusdem Capituli; de quibus non doceatur, ut in his propriis terminis bene respondit Rot. in Hispanen. decimarum 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Corrado §. nec visa fuerunt subsistere. V. ar. l. a. decimarum. 13. Nouembr. 1645. coram R. P. D. meo Cerro. §. minus etiam, & in Hispanen. decimarum de Barata 12. Ianuarij 1646 §. quicquid ad finem coram eodem. Et ex hoc reficitur etiam obiectum factum super nullitate mandati de manutenendo concessi d. Capitulo, deductum ex eo, quod in illo non reperitur reuocatum d. præcedens mandatum de manutenendo Patribus concessum à Nuncio Hispaniarum in possessione exemptionis, seu libertatis non soluendi decimas, quam reuocationem necessariam esse declarat modern. Perul. de manu. obseru. 1. 8. n. 6. cum regulariter Iudices procedere non possint, non reuocata sententia præcedenti, ne detur sententia contra sententiam iuxta text. in l. 1. C. quoad reuoc. non est necess. Felin. in cap. inter monasterium n. 1. §. & seq. de sent. & re iud. & declarat Gabr. conf. 54. n. 8. lib. 1. Nam prædicta procedunt in casu quo primum mandatum non reperitur notorie iniustum data enim notoria iniustitia, ut illud non indigeat aliqua reuocatione declarat idem Modern. de manu. d. obseru. 1. 8. n. 42. alios allegans. De tali autem iniustitia hic non est hæsitandum, eo quia Patres concludenter non docuerunt de eorum præfata possessione exemptiua, cum scientia, & patientia Capituli, ut supra deductum fuit, & late etiam firmatum apparet in decisione in hac eadem causa emanata coram me sub 15. Februarij 1647. §. & dum & c. imò talis acquiescentia aduorsarij esse debuisset decennalis iuxta mentem Rotæ declaratam in Sponcia pensiois 8. April. 1647. coram R. P. D. meo Peuringerio.

4. Vtcrius etiam fuit per DD. ponderatum, quod sententia Nuncij Hispaniarum ad fauorem Patrum prolata emanauit diffinitiuè in iudicio ordinario petitorio, ac possessorio simul complicatis, ut colligitur ex illius lectura sum. Patrum n. 1. quapropter cum adhuc ab illa pendeat appellatio, bene potuit Capitulum intentare summariissimum mantentionis remedium, atque in eo per decretum pronunciar, cuius effectus durabit lite ipsa pendente Seraph. dec. 299. n. 1. & seq. & n. 9. vers. quarto non obstat cum seqq. Greg. XV. de decif. 275. vers. quia aut volumus.

5. Nihilque facit, quod Mangellum Procuratorem dd. Patrum fuerit facta oblatio, eosdem esse paratos, & promptos parere mandatos de manutenendo, & executorialibus, facta tamen prius liquidatione d. sum. n. 8. quæ cum vsque adhuc facta non appareat, utique ad relationem declaratoria denentiri nequeat.

6. Nam similis oblatio Patribus non suffragatur tanquam facta à dicto Mangello carente speciali mandato ad hunc actum necessario, & quod semper requiritur pro declaratione eorum, quæ latent in animo principalem Angel. in l. si quis intentione ambigua ff. de iud. Bart. in l. 1. §. 1. col. 1. ff. de liber. agnos. Alex. consil. 18. n. 12. vers. sed ita est lib. 5. Paril. consil. 31. n. 113. p. 1. Seraph. dec. 1100. n. 7. & in rec. dec. 523. n. 1. p. 4. tom. 2. Vi-

Tom. VII. l.

cen. pensiois 4. Decemb. 1641. §. res. coram R. D. meo Decano atque ista oblatio vti verbalis non est sufficiens ad impediendam declaratoriam ob non passionem, ut fuit firmatum in Colonien. monasterij 4. Aprilis & 7. Maij 1629. coram Vbaldo & Leodien. Abbatissus 1. Iulij 1644. coram R. P. D. meo Ghislerio.

7. Obiecta incertitudo summe debite, ac illius omiffa liquidatio minusque Patribus suffragatur, dum ipsi non comparuerunt, nec insteterunt, ut talis fieret liquidatio, prout tenebantur *Mis. in reposito ver. excommunicatus in se Rot. dec. 5. de re iud. in nou. Achill. dec. 1. 2. prin. de sent. excom. & in rec. dec. 154. n. 8. p. 6. & fuit actum in Vien. pensiois 18. Martij 1639. coram R. D. meo Dec. Imò etiam si per eos petita fuisset liquidatio, vltcrius debuissent Patres aliquid quantumvis modicum tollere, facta per eos obligatione de soluendo residuo post factam liquidationem, ut dixit Rot. in prælegata Derusen. decimarum, & plenius in D. Vien. pensiois 18. Martij 1639. §. non obstat, & 4. Dec. 1641. §. non coram eod. Reueren. meo Decano, d. moder. Perul. d. obseru. 104. n. 2. & seq.*

8. Tandem non obstat præfatus excessus mandati contra Patres relaxati, cum illud contineat decima ante motam litem decurtata, & per consequens declaratoria vigore d. mandati non sit concedenda.

9. Quia quando agitur de mantentione super aliqua re fructifera, & geritur res ipsa principaliter fructus etiam veniunt ex quadam consequentia, & non debentur nisi à die petite mantentionis, & in his terminis loquuntur decisiones Seraph. 1168. n. 3. vers. decisiones in contrarium allegate, Tirason decim. 5. Maij 1608. coram Marquemonto penes Marchef. de commiss. p. 1. fol. 1262. d. moder. Perul. obseru. 74. n. 11. §. sed est quidem aduertendum secus autem est quando principaliter fuit actum super ipso facto exactionis decimarum, ut in præfenti casu, & decima petuntur tanquam fors, & non vti aliquid accessorium, & sic veniunt etiam decimæ debite ante motam litem iuxta opinionem huius Tribunalis, ut in dec. 589. p. 3. lib. 3. & dec. 176. n. 6. p. 4. diuers. Bisignet. dec. vlt. in fine de restit. spol. Mediolan. pensiois 19. Ianuar. 1635. coram Merlino in rec. dec. 3. n. 6. vers. prima est. & n. 18. vers. sit q. semper p. 7. confirmata sub 31. Ianuar. & 27. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Bicchia de modern. Perul. obseru. 74. n. 11. vers. secus veros & c. firmando id procedere etiam in pensioibus, censibus, & aliis similibus annuis præstationibus. Vetum Domini benignius agendo ordinarunt, & mandarunt quod declaratoria concedatur expectato prius spatio temporis vnus mensis quo videri possit, si vere Patres mandato contra illos relaxato, parere velint, ut aliàs fuit obseruatum, & signanter in Theatina iurisdictionis S. Ioannis in Venere 10. Iunij 1621. coram bo. me Coccino, quæ est decisio 290. n. 6. p. 4. rec. tom. 2.

Et ita vtraque parte, & c.

DECISIO LXXII.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Arguelles.

Pisaurensium localium.

Luna 22. Iunij 1648.

§. 1. Dissoluto matrimonio anno 1644. inter D. Comitissam Mariam Lauram Santinellæ, & bonam mem. D. Camillum Pampillum, istius Hæres coram Auditoribus Eminentiss. Legati Urbanatensij petiit localia, aliaque res per sponsum ipsius, traditas, ac transmissas, & per sententiam obtinuit condemnari ad restitutionem localia, & vestes pretiosas, ac festinas dignitatis. Causa appellationis mihi commissa dubitanti, An, & quæ res veniant

Ce 3 nianè

niant per Comitissam restituenda, & Domini pro enucleatione dubij animaduertebant res, de quibus agitur, esse sriplicijs species. Primo, siquidem localia auro composita & margaritis, gemmisque ornata. Secundo vestes festiuas & pretiosas. Tertio vestes quotidianas aliasque res parui momenti, & crumenam nummorum.

2. Posita autem hac distinctione facti, intrat modo distinctio iuris per Rotam, & Doct. communiter amplexa quoad alias res in primo, & secundo loco descriptas, nempe quod

3. Aut sponsus tales res sponsa animo donandi tradidit se, vel per Nuncium habentem commissionem ad donandum, & tunc intelliguntur donatae irreuocabiliter, & reperi non possunt per text. in l. mater. Codice de donat. in nupt. leg. cum hic status §. 1. ff. de donat. inter virum & vxor. dicitur intellectum Bart. in l. penult. §. seruus. ff. sol. matr. Bald. in amb. ex testamento n. 3. Cod. de collat. & tunc nihil refert quod sint pretiosae, cum etiam in pretiosis teneat donatio irreuocabiliter, l. quod adipsenda, & l. nuper. ff. de donat. inter virum & vxor. Rom. cons. 146. accipit ista questio per tot. Palacios in rub. de donat. inter vir. & vxor. §. 5. Fontanell. de pact. nupt. claus. 7. gloss. 3. part. 6. n. 76. Rot. dec. 113. n. 1. p. 1. rec. Surd. dec. 166. n. 21. & segg. sancti mem. Greg. XV. dec. 474. n. 1.

4. Aut vero quod sponsus noluit donare, sed dumtaxat ad vsum concedere, & tunc soluto matrimonio restituenda sunt marito vel eius heredi, l. mortis sua causa in fin. ff. de donat. inter vir. & vxor. in l. commodato. §. sicut ff. commodat. Fontanell. vbi supra dict. num. 74. c. i. c. med. vers. aut verbum constat sponsus, & Rot. dec. 113. n. 2. p. 1. recent.

5. Aut sumus in dubio, quia non constat de animo sponsi donandi, & isto casu Doctores in varias opiniones deueniunt, vt ex traditis à Bart. in l. penult. §. seruus n. 2. ff. de matrim. ab Angel. ibidem num. 3. Imol. n. 10. & Castren. numer. 4. Fontanell. vbi supra n. 67. Rot. dec. 113. n. 2. part. rec. Sed communiter in hoc conueniunt quod quando localia, & vestes sunt festiuas, pretiosas, & magni valoris non censentur donatae, sed transmissae ad vsum sponsae, & vt gratia ipsius sponsi, & eius honoris honestius, ac honorificentius incedere valeat, & ideo heredibus viri veniunt restituenda per text. in l. vi certo §. interdum vers. 1. ff. commodat. l. sed si vir bona 31. ff. de donat. int. vir. & vxor. l. id vestimentum 25 ff. de pecul. L. Quintus Mutius 27 §. cui legatum §. 4. vers. si factum. ibi, siue alterius visionis causa, & ff. de aur. & arg. leg. hoc legatum 45. l. si quid carum 47. ff. de legat. 3. cum alijs per Palat. Rub. d. §. 3. & d. §. 4. Bart. in d. l. penult. §. 1. n. 3. vers. tertia opinio ff. sub matrim. Corn. cons. 81. num. 10. & segg. lib. 1. Roland. cons. 10. num. 15. lib. eodem. Honded. cons. 30. num. 14. lib. 2. Surd. dicta dec. 166. num. 4. & segg. Fontanell. dicta claus. 7. gloss. 3. part. 6. n. 74. sub med. vers. aut sumus in dubio sancti mem. Greg. XV. d. dec. 474. n. 1. Rot. d. dec. 113. n. 3. part. 1. recent. & multi alij statim recent.

6. Quibus sic praemissis in facto, & in iure, facilis visa fuit resolutio praesentis dubij quoad res in primo, & secundo loco descriptas, quod scilicet cum non probetur Comitissam donatas fuisse à sponso, nec à Nuncio donandi facultate habente, tanquam pretiosas, festiuas, magni valoris, & deferendas dumtaxat dum in publicum prodiret sponsa, censentur accommodatae ad vsum, & causa, ac gratia mariti, eiusque honoris, vt ornatioe sponsa incederet, & ideo cum non versetur in primo casu, hoc sufficit ad effectum vt dissoluto matrimonio veniant restituenda leg. si cui certo §. interdum. ff. commodat. & communiter Doctores in l. penult. §. seruus vxoris. ff. solut. matrim. Bald. in Arbr. ex testamento n. 50. Cod. de collat. Angl. cons. 339. num. 3. vers. contrarium. Auchar. cons. 131. num. 3. Castren. cons. 4. §. 8. num. 2.

lib. 2. Boer. in consuetud. Bituricensi cap. 8. col. 4. p. 1. m. d. qui dicit ea fuisse pluries indicatum contra rotam. d. d. dec. 315. num. 1. & 2. qui testatur ita iudicasse Concilium Neapolitanum tribus vicibus contra notitiam feminas. Surd. d. dec. 166. num. 4. & seg. Card. Mantica testatur lententia Palat. Rubr. in rubric. de donat. §. 6. num. 5. & §. 11. à num. 1. Caneet. var. resolut. lib. 1. cap. 9. num. 192. Ripol. var. cap. 10. num. 72. Gomel. in l. 401. Tauri num. 3. & alij congesti à Merend. contron. lib. 6. cap. 7. num. 2. latissime Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 25. num. 10. & seg. Citiac. conuener. 110. num. 50. & 67. & Rota pluries hanc opinionem sequuta est vt coram Bisfigueto dec. vnica sub num. 4. vers. quoad vasa, & iocantia, & num. seqq. de donat. int. vir. & vxor. in Vrbetana localium 12. Junij 1589. coram Orano, & in Ferrariensi d. d. d. Martij 1606. coram Montanedis, qua est supra allegata, dec. 113. part. 1. recent. & coram sancti mem. Gregor. IX. d. dec. 474. & in Romana localium 11. Decembris 1641. coram bon. mem. Merlino in §. postro autem, & vbi subdit rationem posse creditur marium tradidisse hoc localia ad pompam & dignitatem suae familiae, & vt satisfaceret consuetudini patriae, dedecus enim fuisset si eius sponsa inuita profuisset, ideo recitanda est praesumptio donationis, qua tuncquam admitti solet dum alia recipi potest lege cum de indebito ff. de probat. Sanchez Cyriacus Fontanell. & alij superius allegati, & p. p. n. d. Rota in dict. dec. vnica num. 6. coram Bisfigueto de donat. int. virum & vxor. & dict. dec. 113. n. 3. part. 1. recent. & quod vestes & ornamenta pretiosa censentur dumtaxat data ad vsum late multis citatis Antonell. in c. 1. cons. 14. num. 1. & segg.

7. Nec vlla distinctio est facienda, an localia tradita fuerint ante, vel post consummatum matrimonium. Quia quocumque tempore inspecto nunquam censentur donata quando sunt pretiosa, semper enim militat eadem ratio non praesumenda donationis, dum alia capi potest praesumptio, vt optime probatur in dict. lege. sicut certo dict. §. interdum vbi sponsa sicut sua vt vxori ff. commodat. Imol. in leg. penultim. §. seruus sub numero 1. vers. idem attende. ff. solut. matrim. Roland. cons. 10. num. 13. vol. 1. Clar. in §. donatio quall. 10. num. 3. Rot. in dict. dec. 448. num. 2. coram sancti mem. Gregor. XV. & dict. dec. 113. part. 1. rec. num. 7. & 9. vbi prudenter dubitauit de opinione Ant. Gomez contrarium tenentis, quem postea, & in super Montanum, & Marienz. male distinguentes aperte reprobat Gattietex pract. q. Ciuil. lib. 2. q. 19. per tot. & reprobat etiam Sanchez de matrim. d. lib. 6. disp. 25. num. 38. Rot. in dict. Romana localium coram Merlino in §. nec vero vlla faciendae, & alij per Merend. vbi sup. num. 4. & Leo dec. Valent. num. 36. num. 8. & dict. dec. 113. n. 9. p. 1. recent.

8. Praedictaque certiora sunt in casu nostro, quia nequa pro parte Comitissae non probatum fuit nos versari in primo casu pro vt debuit ad effectum defendendi donationem, quam praetendebat, & sic esset nos versari in tertio casu, nempe in dubio quod scilicet non constet de animo donandi, ad effectum vt donatio excludatur. Sed insuper ex depositionibus Testium datis in Summa. heredis n. 10. probatur sponsum praedictas res sponsae transmississe, vt incederet ornatioe, & conforme alicuius pari (vt sunt verba Testium) ideo certum remanet nos versari in secundo casu excluderet penitus donationem, vt probatur supra alleg. & signanter Fontanell. de pact. nupt. d. claus. 6. gloss. 3. part. 6. n. 74. circa med. & Rota d. dec. 113. n. 2. part. 1. recent.

9. Ex praedictis Testibus animum sponsi non donandi dependentibus omnino est inharendum, cum vnus sit Auunculus Comitissae, omnes sint formiter examinati, & deponant de certa scientia, & de publica voce,

tes & fama, ex not. per Bart. in l. admonendi sub n. 48. ff. de iur. iur. Alex. conf. 280. sub num. 6. vers. licet enim lib. 2. Fabr. de probat. concl. 1. num. 8. & in fortioribus terminis, quod ad declarandum animum, & voluntatem testatoris sufficienter duo Testes traduntur Mantie. de coniect. lib. 3. tit. 1. n. 2. Asslit. dec. 44. num. 27. vers. resolutorem dixit. & num. 29. vers. ex quo probatur, Rota dec. 761. num. 13. par. 1. rec. imò quod sufficienter Testes singulares Castr. conf. 395. num. 1. vers. isti quidem Testes, post med. lib. 2. Aym. conf. 73. num. 33. & conf. 714. num. 16. Soc. ian. conf. 178. num. 6. & seq. lib. 2. Rot. dec. 765. num. 7. par. 2. recem. & decif. 1302. n. 1. coram Sepate. Quodque ad hunc effectum sufficienter duo Testes coniectes, & minus idonei tradit Signorol. conf. 188. n. 15. Mandell. conf. 529. num. 2. vbi de communi Surd. conf. 129. num. 28. in fin. & consil. 356. n. 12. Manic. de coniect. vlt. vol. lib. 12. tit. 19. sub n. 2. & seq. Rot. dec. 381. num. 6. & seq. coram Cauat. & in Auenion. fideic. 9. Decemb. 1627. §. nec Dominus coram Emin. & Reuer. D. meo Card. Pancirolo.

10. Absque eo quod quidquam obitet vnicus Testis à Comitissa datus num. 2. deponens sponsum de his locatibus, & vestibus dum sponsa exornabatur dixisse, megletele accidit seleda perche son sue. Tum ista verba non probantur per Testem vnicum & singularem c. licet & conueniens de testib. Far. de test. q. 63. c. 1. & seq. Rot. in Florentina, seu bonon. de Barbaroris 13. Jul. 1640. coram Cocino. Tum etiam quia prolata non sufficerent ad inducendam donationem tanquam blanda, & iocosa ad hoc à sponsa prolata, vt Puella sponsa animum & geminis vestibus, & verbis recrearet, non autem vt inde delumi posset argumentum donationis, quemadmodum dicitur de verbis captatorum, & blandis in c. cum venissent, & ibi Canonist. de insti. & in l. ita stipulatus, vbi laf. num. 3. ff. de verb. oblig. late multis congestis Gomez in dil. Tauri 50. n. 3. & in his terminis Sanchez de matrim. d. lib. 6. disp. 25. sub num. 14. vers. at licet & vers. 3. quia & n. 15. & si vir fateatur res esse vxoris contra Barbofam, & in d. Rom. localium 11. Decemb. 1641. coram Merlino in §. deducta autem & c. in d. dec. 113. num. 10. par. 1. rec. sed iuxta subiectam materiam intelligi deberent ad omne peius de donatione ad vltim. vt docet Bart. in l. 1. §. nec Castrense n. 10. vers. & ideo pro off. de collat. bon. Palatius Rub. de donat. int. vir. & vx. §. 7. num. 1. & seq. §. 11. à num. 1. vbi late multis adductis iuribus optima & singularis gloss. in l. eum quid in verb. pro caut. off. si cert. per. multi apud Merend. vbi supra d. n. 4. vers. quo in casu & c. Tusc. concl. 698. num. 27. in verb. donatio cum aliis per Roland. conf. 10. num. 15. & 16. lib. 1. & Borgini. decif. 64. num. 19. & seq. Fontanell. vbi supra n. 76. Vers. ad asslit. dec. 315. num. 1. Modern. Maceraten. d. conf. 24. num. 3. & Alex. Rolan. & alii.

11. Nec placuerunt Dominis coniecturae per informentes pro Comitissa ponderata. Nam prima deducta ex nobilitate vtriusque coniugis non vrget, imò verior est contraria, quod nempe iocalia pretiosa, neque inter magnates ceplentur donata, quemadmodum de pretiosis ornamenti traditis à Ruberio Malatesta sponso filia Ducis Urbini sponsa consulit, Corn. conf. 81. vol. 1. & comprobant Laderch. conf. 118. n. 3. & 4. & Hond. conf. 30. vol. 2. & de Magnatibus Regni viris Primariis & opulentissimis loquitur. Guttier. pract. q. lib. 2. q. 19. n. 4. & 9. & de familia Iustiniana clarissima, & splendidissima loquitur d. dec. Rom. localium coram Merlino, & de familia Bentiuola nobilissima loquitur d. dec. 113. p. 1. rec. quò n. 14. subdit quod contraria opinio aliquam probabilitatem haberet si coniuges essent disparis conditionis, quæ disparitas hæc cessat, Grat. disc. for. c. 189. n. 19. & 20. Surd. d. dec. 166. n. 22.

12. Quæ doctrina caret difficultate quando maritus tentat eius qualitate non potest dici diues, Cancr. d.

c. 9. n. 192. plurimi apud Merend. vbi supra n. 3. probantes istam distinctionem etiam inter coniuges Illustri, quia non solum qualitas, sed etiam facultates sunt consideranda l. si filie 43. ff. de leg. l. q. n. 60. l. sine generalis. 81. & l. cum post. 69. §. Gener. à sacro 4. ff. de iur. dot. Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 1. cas. 88. n. 49. & 50. & cent. 3. cas. 118. num. 5. vbi hoc tantum procedere in opulentissimis & Principibus, Barbof. in l. qua doctis 34. n. 80. vers. 2. limitat. ff. sol. matrim. Fontanell. de pact. nupt. d. claus. 7. gloss. 3. par. 6. n. 77. Leo. dec. Valenti. 36. n. 5. oprime Rot. dec. 113. n. 3. par. 1. rec. imò & nobilitatem, & iustitias simul non sufficere, nisi actus à nobili gestus inueniret donationi, & in rebus non magnis ex Bart. & aliis contra Barbof. defendit Sanchez de matrim. d. disp. 25. n. 19. ceterum vbi fuit.

13. Secunda vero coniectura deprompta ex senectute sponsi, & iuuenute sponsæ, eò minus visa fuit releuans. Nam præterquam quod senectus ista non probatur, non intrat præsumptio donationis, quando ex aliis manet recompenfata iuuentus Honded. d. conf. 10. n. 26. lib. 2. Bald. Nouell. in tract. de dot. part. 10. n. 10. Et satis recompenfata videtur iuuentus sponsæ ex eo quod nupta fuerit cum tam modica dote, quæ licet fuerit seculum millium, attamen duo millia erant accipienda in bonis stabilibus æstimatis, & reliqua millia in sex terminis, & sex annis minutatim soluenda, quæ solutio incommodissima est creditori, l. 3. ff. de alim. & cib. bar. legat. l. plane 3. ff. famul. ercisc. cum aliis per gloss. ibi in verb. non minimam, & per Ant. Fab. in Rational. Gail. de credit. c. 4. q. 8. n. 1045. & 1046. vbi in punto de dote, nam exiguitas dotis detrahit iuuentis merito, vt istis verbis Surd. con. 164. n. 36. in fin. & concludit Palat. Rub. sup. §. 11. pretiosus non censeri donationem, nec a senescit quia cum in §. 10. loquutus fuisset de senescit postmodum in d. §. distinguit inter pretiosas & quotidianas, quò argumento vtiunt Sanchez d. disp. 25. n. 19. vers. ceterum, Leo. vbi supra n. 17.

14. Et nullam posse considerari recompenfationem vbi non adest commodum burfale dicit Bald. Nouell. d. rr. de dot. p. 10. num. 8. in punto de donatione facta iuueni à senescit, quæ magis stringunt in proposito ex eo, quod fratres Camilli sponsi habuerunt dotem sex millium scutorum licet fuissent minus diuites, & quando dos est parua non præsumitur donatio, etiam si alias præsumeretur, Palat. Rub. dist. §. 1. n. 14. in fin. Fontanell. vbi supra num. 72.

15. Et tandem ista coniectura nihil omnino potest operari quando constat de voluntate (provt in casu nostro) sponsi non donandi, vt probant omnes supra allegati quibus addi possunt Hond. d. conf. 30. num. 25. lib. 2. Gail. obseru. 144. num. 6. lib. 2. Card. Seraph. dec. 712. n. 4. Reuerendiss. Vrgell. dec. 405. n. 10. Rot. dec. 478. n. 10. part. 4. tom. 2. rec.

16. Et hæc concordēs Domini dixerunt quoad res in primo, & secundo loco descriptas & in sententia de partibus enumeratas, nempe solum margaritarum, iocale aureum adamantiibus ornatum, duos annulos aureos cum rubino, & adamante in eis apertis, & in aures aureos cum margaritis ex eis pendentibus, & vestes scriptas, vt vulgo dicitur l'habito di brocado refino, & la veste di brocado bianco.

17. Quo vero ad alia in tertio loco descripta Domini non fuerunt concordēs. Quia licet pro maiori parte censuerint quod ea tanquam non pretiosa, & ad quotidianum vltim destinata irruocabiliter spectent ad viduam superstitem, & ideo non veniant restituenda, Asslit. dec. 315. n. 3. & ibi Add. vers. vestes misse vxori, & Vers. n. 1. Menoch. qui admittit iudicis partes esse hoc arbitrari cas. 215. n. 15. de arbit. iud. Guttier. pract. quest. lib. 2. q. 19. num. 9. Cyriac. contr. 120. num. 54. & 72. Surd. dec. 166. num. 8. Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 25. num. 10. 11. 13. 22. 23. 24. 25. & seq. Fontanell.

part. nupt. de claus. 7. gloss. par. 6. num. 54. 55. 56. & 58. ubi de vestibus a bitrandis à Iudice. & d. claus. 7. gloss. 3. par. 7. nupt. 8. Bart. in l. in his §. ff. sol. matrim. Bald. in l. cum à te col. fin. C. de donat. ant. nupt. Peregr. dec. 140. n. 3. Castill. dec. 93. num. 9. Rot. in d. Romana iocalium coram Merlino §. fin. Gomel. sup. num. 4. ad fin. Menoch. de arbit. cas. 88. num. 5. & cas. 218. num. 5. ubi plures Sanchez de matrim. d. disp. 25. num. 20. & alij per Merend. d. c. 27. num. 5.

18. Vnus tamen ex Dominis agebat in presenti casu non solum vestes pretiosas sed etiam quotidianas, & omnia alia paruis etiam valoris esse restituenda. Quia quando appetit de animo non donandi nihil nec modicum quidem apud sponfam remanere debet, vt probant omnes allegati in principio decisionis, ex quibus multi etiam in dubio dixerunt non presumi donata ex allegata à Fontanell. supra n. 67. Vill. ad Afflit. dec. 315. n. 1. Sanch. disp. 15. n. 1. At in presenti Testes Sum. heredis n. 10. deponunt Dominum Camillum voluisse demtaxat ad vsum commodare, non autem donare; sed etiam intelligeretur donatio, adhuc omnia essent restituenda, quia omnes præcitati Doct. loquuntur non solum quando matrimonium est ratum, sed etiam quando est consummatum, aliàs nil sponfam lucrari Gregor. Lopez in l. 3. tit. 2. p. 4. Gomez in l. 50. Tauri n. 3. melius Palat. Rub. d. Rubric. §. 4. in princ. & in l. 52. Tauri n. 10. Sanch. d. lib. 6. de matrim. disp. 10. n. 2 & 3. optima omnes ratione, quia cum ista sponfalitia largitas facta sit ob causam matrimonij læcum veterum 15. C. de donat. ant. nupt. ubi DD. non accedente consummatione non est perfecta adimpleta conditio.

19. Nec dicatur consummationem presumi ex eo quod simul sponsi cubauerint. Nam ultra quod hoc non probatur, solum enim producitur cuiusdam ancillæ testimonium, quæ nihil aliud dicit quàm quod sponsi remanserant soli in Cubiculo, quæ cum sit mulier, Ancilla, & vnica quam nihil probet clarius est quam vt probatione indigeat Fatinac. de testib. quest. 59. num. 4. & 37. & quest. 55. n. 55. & n. 115. & quest. 63. cap. 1. n. 1. & etiam admittitur hac depositione nil releuat, quia ad probandam copulam presumptiones debent esse violentæ c. præerea 27. de Testib. c. ex litteris 12. c. 3. loco 13. de p. as. Rota multis citatis in Romana Nullitatis matrimonij 19. Ianuar. 1646. §. Et in hac materia coram me. & quod ad lucrandam largitatem sponfalitiam non sufficiat presumptio consummationis matrimonij resultans ex eo quod sponsus traduxerit sponfam ad domum suam docet Abb. in c. fin. in fin. de sponsal. & alij citatis Sanchez d. lib. 6. disp. 19. n. 4. reprobat Gregorio Lopez. Nec interest quod opponitur in facto, quia vt bene notat. Abb. in d. c. fin. de sponsal. n. 2. Vbi ius aliud quod inducitur ex presumptione certa, seu ex aliquo facto non est satisfactum nisi illud factum sit perfectum quæ sunt ipsius & Abbatis verba, & optime ille rexit ad propositum.

20. Et cum hoc sit suæ intentionis fundamentum id tenetur probare. Quia in exceptionibus Deum paribus Actoris fungi oportere, ipsamque exceptionem velut intentionem implere his verbis Vlpian. ait in l. in exceptionibus 19. ff. de probat. & ad idem est text. in l. Ab ea 3. l. ff. de iur. 9. l. Quoties 18. eod. tit. l. 1. ff. de excepti. cum alijs per gloss. & Gotof. ed. 2. bigue.

21. Imò è contrario pro non consummatione matrimonij multa videtur vigere. Primo testes qui deponunt se id audiuisset sapius à Domino Camillo, & de publica voce, & fama, quæ cum multum attendatur etiam ad probandam copulam c. præerea 27. de testib. c. 2. de consanguin. & affinit. à fortiori pro non copula facit. Secundo confessio Iudicialis eiusdem sponsi, dum petit vt sponfa cohabitaret, vel Religionem intraret quod vltimum fieri non poterat matrimonio consummato c. ex publico de Consanguin. & Affinit. Sanch. cum multijs de

matrim. lib. 2. disp. 22. & 24. per tot. Tertio non leue argumentum est matrimonij non consummati quod Patet sponfa dotem promissam Camillo à debitore eidem bonam fidem factum fuisse si matrimonium non habuisset pro desperato.

22. Nec leuis presumptio est ipsa propterea, & tantum non antelucana sponfa è cubiculo, sive è cubili migratione, vt colligitur ex cuiusdam Poëta versu,

23. Hec mora profuit unica velata recinila, & ex Satyrico.

24. Raptique a dem Venere intravit. Et vnus ex Testibus Anculus Sponfae pro argumentum non consummationis adducit noluisse sequi Matrum.

25. Accedit quod ipsa allegat senectutem Sponsi, & licet non satis probatur, sufficit tamen ad præsumendum quod cum tanquam senem aspexerit, imò desperarit vt ex alio Poëta.

Et senis amplexum culta puella fugit.

26. Nec se excusare potest à culpa vt pretenditur ab Informantibus pro ea. Quia non sufficit copiam sui nocte vna Marito fecisse, nam debuit tempus conueniens expectare ad irad. per Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 108. n. 21. Narbon. de ar. ann. 50. q. 6. n. 1. Quia vt ait Satyricus.

Quod hodie non est cras eris, & magis in puncto, summi tamen excusationis mea hac est 3. Placebo tibi sine culpam emendare permiseris.

27. Ex quibus presumptionibus oritur saltem quod Sponfa maioris probationis onere prægrauerit gloss. & U. D. in l. trasfessione C. de trasfess.

28. Sed & forte sufficere etiam consummato matrimonio noluisse sponfam ad viri domum accedere, & cohabitare, ad quod iure naturali diuino, & positivo teneri docet Sanch. supra lib. 9. disp. 4. n. 3. sicut & debitum reddere disp. 2. ad liberorum procreationem, qui finis est matrimonij idem Sanch. lib. 2. disp. 29. n. 8. & 14. & sequi maritum ad suum domicilium c. conuagante 13. q. 2. & ibi gloss. & Barbo. Tiraquell. lib. 3. Coniug. gloss. 15. art. 1. num. 39. Sanchez supra lib. 1. disp. 4. n. 6. & disp. 41. a num. 1. sub pena peccati mortalis num. 2. Nauarr. in sum. c. 14. n. 20. cum alijs per nos adductis.

29. Præterquam quod contrahens matrimonium nõ solum liberorum procreationem intendit, sed omnia quæ veniunt ex natura matrimonij, vt est illa indiuina vitæ consuetudo, de qua in eius definitione c. illud in fin. de pres. l. 1. D. de nupt. cum alijs per Sanch. d. lib. 2. disp. 1. num. 1. & Aristot. lib. 8. Ethic. c. 14. Homines (ait) Coniugium subeunt non solum procreationis, sed etiam etiam gratia quæ ad ipsam conferunt vitam, & ex D. Thom. & alijs Sanch. lib. 9. disp. 4. num. 4. Et sic cum causa propter quam fuit donatio non fuerit sequuta, & hoc Sponfae culpa quæ iuris & Iudicis decreto insuper habitis Sum. n. 4. noluit cohabitare, nullo iure poterit nec modicum ex dicta donatione retinere 1. §. final. ff. de donat. l. 1. §. d. l. tam 8. C. de cond. ob caus. l. ff. ego 9. ff. de iur. dot. quia causa non videtur implota, nisi plene liquatur effectus rexi. in l. fin. in fin. ff. de cond. caus. dat.

30. Accedit, Vestes quotidianas ideo censeri donatas quia computantur in alimentis, vt late probat Sanch. de matrim. d. disp. 25. n. 10. 26. & 28. sed vitum non tenent alere vxorem quæ sine iusta causa ab eo decedit multis probat. Surd. de alim. tit. 7. q. 1. 6. num. 1. & tit. 6. q. 10. n. 5. Quia mulier debet esse in obsequio viri, & cum principaliter maritus alit propter obsequia, quæ præstantur ab vxore d. q. 16. n. 1. & bene tit. 3. q. 32. n. 8. & durum quidem fuisset ad alimenta virum cogere, & vxore & dote spoliatum, cum alias nec indotatam alere teneretur, ex vulgatis. Nec

DECISIO LXXII.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Arguelles.

In causa Fancii Præcedentia.

Abreuij 1. Julij 1648.

29. Nec sufficit partem implere nisi totum perfectè impletum sit. *si quis aliam* 46. de solut. & ita impletur, vt non auocetur ab incipiente. *si rem meam* 20. ff. de solut. cum alijs per gloss. ibi verbo *Rem. meam*. Non enim videtur possessionem adeptus qui ita nactus est, vt eam retinere non possit per hæc verba ait laouenus in l. non videtur 20. ff. de acquir. poss. Non ergo sufficere potest vna nocte cum viro cohabitasse, si amplius non licuit Marito illam indiuiduam vitæ consuetudinem retinere Sponsæ culpa; Vnde ex actu pocna digno non debet vllam legale præmium reportare. *si sine hereditaria* 22. in fine ff. de reg. gest. Sanchez dist. lib. 6. disp. 18. n. 6.

30. Iisdem rationibus tentari posse videtur etiam donata Mariti, Sorori & fratribus sponsæ restituenda, vel ab ipsis accipientibus (cum fuerint ob eandem causam donata quia rediit ad non causam effectum matrimonij plenè non sequuto. *lib. nihil refert* 4. in fine ff. de cond. sin. caus. Nec interest quod per eos non stererit. Quia etiam casu fortuito non sequita causa donatio intercedit. *l. 1. 2. §. fin. ff. de don. Vel ab ipsa spon. quia in donatione ob causam non adimplet, tenetur ad interesse l. naturalis §. 1. & 2. ff. de prescrip. ver. & ad sumptos propter illam causam factos. *l. qui pecuniam §. 1. ff. de cond. caus. dat. & ibi Faber. lit. A. col. 6. fol. mibi 266. col. 2. statim post princ.**

31. Crumenam verò cum pecunijs omnino reddendam securus affirmabat, cum non sit computanda inter res ad vsum quotidianum comparatas, nec dubitetur de traditione, nec interesse quod non constet de quantitate, quia id partis tradentis iuramentum deferendum, cum constet de traditione dixit Dec. conf. 146. sub n. 14. post princ. vers. ex hoc Hippolyt. de Marfil. singul. 639. qui dicit menti tenendum. *Gail. de Cred. c. 2. tit. 1. n. 754.* Nec obesse testimonium de restitutione, quia vt est in broccardicis dictum melius proxime Farin. de test. d. c. 63. num. 1.

32. Deinde quia fuit missa ab Illustriss. D. Christophoro Camilli fratre, & sic in quocunque euentu siue sequuto siue non sequuto matrimonio eo dissoluto debet restitui, quia donata à Consanguineis viri, eius contemplatione censetur donata nulla habita distinctione inter pretiosa, & quotidiana, vt ex Bart. las. & alijs Roland. consil. 10. num. 1. lib. 1. Borquin. dec. 64. num. 22. Castill. dec. 93. n. 5. lib. 1. Clar. recepti sentent. lib. 4. §. Donatio quest. 10. num. 2. Thesaur. lib. 3. quest. 5. num. 4. Gratian. disceptat. 139. num. 3. Fontanell. de pall. nupt. claus. 7. gloss. 3. part. 6. num. 92. Sanchez dist. lib. 6. disp. 26. n. 11. cum multis alijs, & Sacrae Theologiae, & Iuris Auctoribus in id expenden. leg. si eius plures 11 §. in arrogato ff. de vulg. & alia Iura Cancr. variat. lib. 1. c. 9. n. 194. Ripol. dist. c. 16. num. 309. Rota dicta Romana localium §. Idemque dicendum coram Merlino etiam si conueniant tantum vxori, vt contra Angelus Imol. in l. sed si plures §. in arrogato num. 11. vers. ceric Alex. n. 13. ff. de vulg. Thesaur. supra num. 5. vnde missa à sororibus Camilli corona flores, & alia videbantur restituenda.

33. Addebat quod non satisfacit Sponsa reddendo vestes tritas, & consumptas, quia cum eius culpa causa non fuerit sequita non potuit eis bona fide vti, & quia tenetur ad interesse vt supra dictum est.

34. Fuit tamen secundum communem DD. sententiam, & distinctionem capta resolutio esse restituendas res dumtaxat descriptas supra in §. Et hæc concordet Domini, &c.

Vtraque parte informante, &c.

§. 1. Abbas Vifredotius in suo testamento iudauit sex beneficia in Cathedrali Fanesi. & per alia ordinauit, quod sanctissimum Eucharistia Sacramentum cum ad infirmos deferretur, comitarentur post Canonicos beneficiati, & in Choro cum ipsis Canonicis interessent horis diuinis: referuato iure patronatus suis hæredibus de Primogenito in Primogenitum Sum. Vifredotij n. 1. Capitulum Sede vacante acceptauit fundationem, & Patronatum, & assignauit dictis Beneficiatis locum immediatè post Canonicos, sed cum instaretur apud Reuerendiss. D. Episc. vt dictos Beneficiatos institueret, hoc fecit assignando eis locum post Curatos ciuitatis, & post duos Mansionarios, qui præceduntur à Curatis, quando intersunt in Choro: Acquiuerunt instituti, sed Patronus appellauit, & mihi commissa causa dubitauit, quis locus esset assignandus dictis Beneficiatis & Donini esse assignandum immediatè post Canonicos responderunt.

2. Ratio resolutionis fuit quia cum dicti Beneficiati constituant cum Canonicis corpus Cleri Ecclesie Cathedralis *Grat. discept. 298. num. 50.* & teneantur cum eisdem inseruire, segregari non debent ab ipsis per interpositionem Curatorum aliarum Ecclesiarum, vt respondit Sacra Rituum Congregat. in vna Turritana 1. & 27. Julij anni 1601. & in alia Terull. 20. Decemb. eiusdem anni, vt refert Barbof. in summa dec. Apostol. Collet. 10. verb. Beneficiatis n. 3. Quibus S. Congregat. placitis semper maxima cum reuerentia ab hoc nostro Tribunali declaratum fuit, vt testatur dec. in Romana præcedentia 18. Maij 1620. coram Sacratio, & in Oppiden. Processionum 28. Maij 1646. §. Et hæc, & 15. & Jun. 1647. §. 1. coram R. P. D. meo Verosio, vbi multi tantur & quod si ordo Præbendariorum qui immediatè sequitur post Canonicos Rot. in Hispal. Præminentiarum 17. Jun. 1613. coram Sanctissimo inter. rec. dec. 506. n. 3. p. 1. Monstruosum enim, & præter ordinem naturæ videretur intra vnum corpus aliud inferere, vt bene Ferr. de præcedent. quest. 1. num. 6. in fin. quam rationem considerat. Io. Monach. in c. Rom. num. 9. de sent. excommun. Gratian. discept. 111. num. 3. & facit bon. memor. Coccin. dec. 197. n. 1. cum seqq. & n. 13. & 15. Rot. dec. 152. n. 1. p. 6. rec. Et in proximis terminis de Priori S. Mariæ de Pilar volente se in choro Cathedralis intercedere dixit Rot. dec. 111. num. 1. & 4. pag. recent. & facit aliud responsum eiusdem sanctæ Congregationis in vna inter Canonicos, & Clerum Cathedralis Viterbien. cum eiusdem Ciuitatis Curatis, vbi quod etiam quando ipse Parochus defuncti eius ferretur comitatur debeant præcedere Capitulum, & Clerus Cathedralis, & in alijs sic fuisse decisum commemoratur per Barbof. de offic. Paroch. c. 9. num. 7. & de Canon. c. 18. num. 60.

3. Secundò, quia Beneficiati exercent officium suum in propria Ecclesia (in qua Curati considerantur tanquam Clerici extranei) & sic debent præferri, bonus text. in l. 1. c. de offic. Vicar. Nat. cons. 62. per tot. Gratian. discept. foren. cap. 298. num. 1. 38. 40. 41. & 54 & alijs in Taurinen. delationis Baldacchini 4. Julij 1646. §. neque demum coram R. P. D. meo Corrado, Ferr. de præced. quest. 8. num. 7. & q. 32. num. 2. & 3. faciunt erudite congesta per R. P. D. Contelorum in tract. de præced. n. 17. 19. & 63. & non solum ratione officij, sed & ratione